

De Belastingdienst heeft de uitnodigingen om de aangifte inkomstenbelasting 2020 te doen inmiddels verzonden. Zo'n 8 miljoen mensen gaan deze aangifte indienen. Voor de een is het een koud kunstje, voor de ander een 'gevecht', waarbij de hulp van een bekende of een professionele adviseur van harte welkom is. Velen helpt het dat de aangifte al volledig of voor een (groot) deel vooraf is ingevuld.

MR. J.R. (REMKO) HESSE, ADVISEUR LOONHEFFINGEN BIJ FOSETI BV

AANGIFTE

De aangifte inkomstenbelasting, correctie-berichten en loon

Voor mij is de aangifte inkomstenbelasting stevast het 'sluitstuk' van een jaar. Immers, alle gegevens komen bij elkaar en ieders uiteindelijke bijdrage aan de algemene middelen van de overheid wordt vastgesteld. Daarbij wordt rekening gehouden met de loongegevens en met eventuele andere zaken, zoals de eigen woning, betaalde premies voor lijfrenten, spaargeld en gedane giften.

Veel van deze gegevens heeft de Belastingdienst al vooraf ingevuld. Denk bijvoorbeeld aan de loongegevens, de WOZ-waarde van de eigen woning en banksaldi. De aanleveraars van deze gegevens steken daar veel tijd, geld en energie in – net als de Belastingdienst overigens – want de gegevens moeten goed (bruikbaar) zijn. Voor deze bijdrage wil ik kijken naar het aanleveren van gegevens door inhoudingsplichtigen en (zijdelings) naar financiële instellingen.

RENSEIGNERING

De algemeen gebruikte term voor het aanleveren van gegevens voor de vooraf ingevulde aangifte

(VIA) is 'renseignering'. Werkgevers en inhoudingsplichtigen doen dit via de aangifte loonheffingen. Om deze aangifte goed in te richten, verstrekt de Belastingdienst het document *Gegevensspecificaties aangifte loonheffingen [jaartal] bestemd voor softwareontwikkelaars*. Dit circa 140 pagina's tellende document schrijft voor welke informatie verstrekt moet worden en op welke wijze. Dat is niet alleen bedoeld voor de aangifte inkomstenbelasting, maar ook voor tal van andere afnemers van deze informatie. Zo zijn, naast de Belastingdienst, het UWV, pensioenfondsen en de SVB belangrijke afnemers.

Een goed voorbeeld van de relatie tussen de aangifte loonheffingen en de aangifte inkomstenbelasting is het gebruik van inkomstenverhoudingen. De gegevensspecificatie formuleert het als volgt: 'Een *inkomstenverhouding* is een in een administratieve eenheid geregistreerde rechtsbetrekking tussen een *inhoudingsplichtige* en een *natuurlijk persoon* krachtens welke deze persoon loon of een uitkering ontvangt. (...) Als in een kalenderjaar de werknemer – al dan niet – vanuit eenzelfde dienstbetrekking loon krijgt dat belast wordt volgens de witte tabel en gelijktijdig of opvolgend loon krijgt dat belast wordt volgens de groene tabel, moet de werkgever het loon dat belast wordt volgens de groene tabel in een andere inkomsten-

verhouding (ander Numlv) verwerken dan het loon dat belast wordt volgens de witte tabel.'

Voor de loonbelasting is er dus een onderscheid tussen 'wit' en 'groen', wat verwerkt kan worden op een enkele loonstrook en kan leiden tot twee 'werknemers' in de aangifte loonheffingen en daarmee ook tot twee jaarpogaven. Deze jaarpogaven vindt de werknemer vervolgens op de juiste plek terug in zijn aangifte inkomstenbelasting.

TERUGKOPPELING FOUTEN IN DE AANGIFTE LOONHEFFINGEN

Maakt een inhoudingsplichtige voor de Belastingdienst zichtbare fouten in de aangifte loonheffingen, dan meldt de Belastingdienst deze fouten bij de inhoudingsplichtige. Die kan deze fouten vervolgens herstellen. Een voorbeeld van zo'n fout is een onbekende combinatie BSN en geboortedatum. In het kader van deze bijdrage wil ik graag een specifieke fout benoemen, omdat deze nu juist niet teruggekoppeld wordt naar de inhoudingsplichtige: het blijven doorbetalen van lijfrentetermijnen aan overleden rechthebbenden.

Wat is de situatie? Anders dan bijvoorbeeld pensioenuitvoerders, ontvangen levensverzekeraars en banken die een lijfrenteproduct uitvoeren niet automatisch informatie uit de Basisregistratie Personen (BRP). Voor bijvoorbeeld het stopzetten van een uitkering na het overlijden van de rechthebbende, is men daarom afhankelijk van een melding door de nabestaanden. In de praktijk leidt dit er geregeld toe dat uitkeringen ook na het overlijden nog enige of langere tijd doorlopen. Je zou verwachten dat deze voor de Belastingdienst kenbare fout teruggekoppeld wordt aan de uitvoerder. Immers, de Belastingdienst is wel bekend met het overlijden van de belastingplichtige. Maar helaas is dat (nog) niet het geval.

De vraag is dan of, en zo ja hoe, deze uitbetaling (en de ingehouden loonheffingen) verwerkt moet worden in de aangifte inkomstenbelasting van de erfgenamen. Is er een opvolgende rechthebbende (bij een verzekering op twee levens), dan zal deze persoon zeer waarschijnlijk de uitkering in de aangifte inkomstenbelasting opnemen. Is er, als er dus geen opvolgende rechthebbende meer is, dan sprake van belastbaar inkomen bij de erfgenamen?

Ik meen van wel. Hoewel er geen formele rechtsgrondslag meer is – de verzekering is bij het overlijden immers geëindigd – is er wel inkomen uit deze verzekering. Ik trek een vergelijking met inkomsten uit diefstal. Het mag niet, maar het is wel inkomen. Een andere vraag is dan of de ingehouden loonheffingen wel kwalificeren als voorheffing waar rekening mee gehouden kan worden in de aangifte van de erfgenaam. Ik twijfel daarover. Ja,

De vooraf ingevulde aangifte maakt het voor veel mensen eenvoudiger

het is ingehouden met de bedoeling deze af te dragen, wat ook daadwerkelijk gebeurt, maar niet voor deze 'bron' en deze persoon.

Het antwoord op deze vraag laat ik vooralsnog bij de Belastingdienst. Deze inkomsten worden in ieder geval niet vooraf ingevuld bij de erfgenamen. Het is daarmee de eigen verantwoordelijkheid van deze erfgenamen om deze gegevens zelf in te vullen en van de Belastingdienst om hierop te controleren.

Overigens, voor de bancaire lijfrente zijn de erfgenamen overigens veelal wel de rechthebbenden uit de uitkering na het overlijden van de eerste rechthebbende. Hoewel formeel niet juist, en vanwege het feit dat dit product een vaste uitkeringsduur heeft, zal de praktijk zich daarom beter 'redden' bij een doorlopende uitkering aan de overleden eerste rechthebbende.

CORRECTIEBERICHT EN NEGATIEF LOON

Als de uitvoerder eenmaal bekend is met het overlijden, start de fase van terugvordering van hetgeen is uitgekeerd. Een mooie vraag is dan of je dan gebruik kunt maken van een correctiebericht. Ik meen van wel, juist vanwege het belang van een juiste aangifte loonheffingen voor de VIA en voor andere afnemers van gegevens uit de aangifte loonheffingen. Daarbij is het een wettelijke verplichting. Kort gezegd stelt artikel 28a Wet LB dat de inhoudingsplichtige een correctiebericht moet indienen indien een aangifte onjuist of onvolledig is.

Op deze wijze kan de inhoudingsplichtige in ieder geval de afgedragen loonheffingen terugontvangen en uitsluitend de netto-uitbetaling terugvorderen bij de erfgenamen. Het gaat dan om de constatering dat er sprake is van een onjuiste of onvolledige aangifte – wat is precies een fout? – en het moment waarop die constatering gedaan wordt.

Bij betaling van te veel loon aan een werknemer dat vervolgens teruggevorderd wordt, geeft het *Handboek loonheffingen* (par 4.9) een richtlijn. Mocht, rekening houdende met deze richtlijn, een correctiebericht niet mogelijk zijn, dan is dus de conclusie dat de loonaangifte juist en volledig is, ook al wordt betaald aan iemand die is overleden en bestaat daarvoor geen rechtsgrond. In dat geval zal de uitkering bruto teruggevorderd moeten worden.

Het gebeurt regelmatig dat een correctiebericht ‘over het jaar heen’ gedaan wordt. Eenvoudig gesteld betekent dit dat het loon in de jaren 2016 tot en met 2020 in jaar 2021 met een los correctiebericht gecorrigeerd kan worden. Zoals gezegd, kan dit als er eerder een fout is gemaakt in de vaststelling van het loon. Zo worden in POLIS (de UWV-database met alle loongegevens), de juiste inkomensgegevens vermeld en ontvangt de werknemer een verbeterde jaaropgave. Daarmee veranderen ook de loongegevens voor de (vaak al) ingediende aangifte loonheffingen. Is de aanslag nog niet definitief, dan zal de Belastingdienst deze gegevens corrigeren; de gegevens in de aangifte inkomstenbelasting wijken immers af van die in POLIS.

Maar wat nu als de opgelegde aanslag al definitief is en de gecorrigeerde loongegevens (fors) afwijken van eerder vastgestelde gegevens, met een financieel effect op de te betalen inkomstenbelas-

ting? Ik heb er niets over kunnen vinden, wat best bijzonder is, nu het systeem van correctieberichten al zo’n vijftien jaar bestaat. Bij gebrek aan beter, val ik terug op een algemeen uitgangspunt: is er belasting verschuldigd, dan ligt het op de weg van de Belastingdienst om het proces van navordering in gang te zetten. Heeft de werknemer een belang, dan zal die een verzoek om ambtshalve vermindering moeten indienen.

SALDINISTEN

Voor ik overstap naar de waardering van loon, is het goed om nog een onderdeel van de vooraf ingevulde aangifte inkomstenbelasting te benoemen: de renseignering van bankgegevens voor de heffing in box 3. Deze forfaitaire heffing is onderwerp van veel discussie. Is een forfaitaire heffing nog wel rechtvaardig? En op welk niveau moet deze dan vastgesteld worden? Of is een heffing over het reële rendement beter? Wat dat laatste betreft: waarschijnlijk wel, maar dat reële rendement is niet eenvoudig vast te stellen en zeker niet eenvoudig vooraf in te vullen.

Voorlopig is er nog geen zicht op nieuwe wetgeving. In de praktijk zijn er echter mensen die menen dat het kort voor de jaarwisseling opnemen van grote bedragen aan contant geld een oplossing is. Immers, het is gemakkelijk (maar onjuist en frauduleus) om contant geld niet te vermelden in de aangifte en zo de belastingheffing te ontgaan. Vervolgens worden deze bedragen kort na de jaarwisseling weer op de bankrekening gestort. Financiële instellingen hebben echter een meldingsplicht bij ongebruikelijke transacties. Deze melding zal voor de Belastingdienst aanleiding zijn om onderzoek te doen. Ook in het verleden is hier al succesvol op gecorrigeerd door de Belastingdienst.

LOONBEGRIIP IN DE INKOMSTENBELASTING

Voor de inkomstenbelasting geldt, kort gezegd, dat het loon wordt opgevat volgens de regels van de loonbelasting (artikel 3.81 Wet IB 2001). Dit betekent dat artikel 10 Wet LB 1964 ook de basis

is voor de aangifte inkomstenbelasting: ‘Loon is al hetgeen uit de (vroegere) dienstbetrekking wordt genoten, waaronder begrepen vergoedingen en verstrekking in het kader van de dienstbetrekking.’ Voor loon uit Nederland is dit het loon op de jaaropgave; het is daarmee redelijk eenvoudig vast te stellen. Voor loon uit een dienstbetrekking buiten Nederland is dat lastiger. Hoe werkt het?

BELASTINGVERDRAGEN

Belastingverdragen wijzen het heffingsrecht over (een deel van) het loon toe aan een van beide landen; de woonstaat of de werkstaat. Vervolgens wordt dat loon belast in een van beide landen. Het is niet de bedoeling van verdragen dat beide landen heffen, noch dat geen enkel land dit doet. Daarbij heft ieder land belasting volgens de eigen regels. Iets wat in land A onbelast is, kan daardoor in land B wel belast zijn, nu het aan dat land is toegewezen (en omgekeerd), of het loon in natura wordt anders gewaardeerd.

Een verschil met de ons omringende landen is de vrije ruimte van de werkkostenregeling (WKR). Om dit recht te trekken kan, bij loon uit dienstbetrekking in het buitenland (er is geen inhoudingsplichtige in Nederland), bij de vaststelling van het loon voor de aangifte inkomstbelasting ook rekening gehouden worden met de gerichte vrijstellingen en de vrije ruimte (artikel 3.84 lid 2 Wet IB). Hoe dat uitpakt, laat ik zien aan de hand van enkele fiscale procedures.

PROCEDURES

Diverse piloten met een werkgever in het Verenigd Koninkrijk of Ierland hebben onder meer geprocedeerd over de kwalificatie van ontvangen

kostenvergoedingen in hun aangifte inkomstenbelasting. Zijn deze belast? Het ging om separate vergoedingen met omschrijvingen als 'hourly rate', 'subsistence allowance', 'flying duty allowance' en 'per diem allowance'. Kort gezegd komt het erop neer dat deze vergoedingen in Nederland getoetst moeten worden aan de Nederlandse regels. Is er een gerichte vrijstelling en is die toepasbaar? Belangrijk daarbij is dat de vergoeding afgescheiden moet zijn van de beloning en dat ze voldoende onderbouwd wordt. Voor een enkeling lijkt het 'aanwijzen door de inhoudingsplichtige' een struikelblok, wat het naar mijn mening niet is. Het *Handboek loonheffingen 2020* heeft het over aanwijzen, zonder concreet te maken hoe er aangewezen moet worden. Wel wordt duidelijk gemaakt dat het aanwijzen uiterlijk op het fiscale genietingsmoment moet zijn gedaan. Vaak blijkt de aanwijzing uit de communicatie met de medewerker, een lijstje of de verwerking in de loon- en financiële administratie (zoals een aparte vermelding op de loonstrook of juist helemaal niet op de loonstrook). De Rechtbank Noord-Holland deed op 28 augustus 2020 een uitspraak over de toepasbaarheid van de gerichte vrijstellingen (zaaknummer AWB-19_5275): 'De rechtbank stelt voorop dat ondanks het ontbreken van een Nederlandse inhoudingsplichtige, toch een deel van het loon als onbelaste vergoeding(en) zou kunnen worden aangemerkt. Dat is het geval indien en voor zover voldaan wordt aan de voorwaarden van artikel 3.84, tweede lid, van de Wet IB 2001 in verbinding met de artikelen 31, eerste lid, onderdeel f en 31a, tweede lid, van de Wet LB. Die bepalingen moeten zo worden uitgelegd dat de onbelaste loon-

componenten vooraf door de inhoudingsplichtige aangewezen dienen te zijn (de gerichte vrijstellingen). Ze moeten dus tussen werknemer en werkgever op voorhand vastgesteld en gespecificeerd zijn' (cursering auteur).

Dit past helemaal bij de tekst van artikel 3.84 lid 2 Wet IB, waarin juist is vastgelegd dat bij het ontbreken van een inhoudingsplichtige, de gerichte vrijstellingen en de vrije ruimte van toepassing zijn. Het toepassen van de vrije ruimte is (zeker vanaf 2020, met verschillende percentages) interessant.

VRIJE RUIMTE BINNEN DE WKR

Voor het jaar 2020 kent de vrije ruimte twee 'schijven'. Over de eerste 400.000 euro fiscaal loon is de vrije ruimte 1,7 procent, daarboven 1,2 procent. Vanwege de coronamaatregelen is het percentage van 1,7 vervangen door 3. De vraag is dan: welk percentage past de werknemer toe in zijn aangifte inkomstenbelasting? Immers, hij kent zeer waarschijnlijk het totale fiscale loon van zijn werkgever in het buitenland niet. Hier komt de Belastingdienst te hulp – wat mij betreft op een zeer nette wijze. Als u op Belastingdienst.nl zoekt op 'Belgisch of Duits loon omrekenen naar Nederlands loon', dan vindt u een rekentool. Met deze tool kunt u een goede inschatting maken van het belastbare loon in Nederland. Lees wel steeds de toelichting bij elk onderwerp. Voor de berekening van de vrije ruimte wordt rekening gehouden met 3 procent. Effectief betekent dit dat het belastbare bedrag 97 procent bedraagt, waarmee maximaal gebruikgemaakt wordt van de vrije ruimte.

Hoewel ik dit ruimhartig vind, kan het mogelijk nog beter. Immers, bij de gebruikelijkheidstoets (voor het aanwijzen als eindheffingsloon in de vrije ruimte) past de Belastingdienst een soort ondergrens toe van 2.400 euro. Tot dat bedrag wordt niet getoetst of het gebruik van de vrije ruimte (niet) ongebruikelijk is. Dit bedrag staat volledig los van de vraag of zo de beschikbare vrije ruimte wordt overschreden en de werkgever de eindhef-

ving verschuldigd is. Geredeneerd vanuit de werknemer maakt het ook niet uit of er wel een inhoudingsplichtige is of niet. Het gaat om de toepassing van de vrije ruimte.

De tekst van artikel 3.84 lid 2 Wet IB 2001, '(...) voor zover een inhoudingsplichtige (...) geen belasting zou zijn verschuldigd', biedt wat mij betreft wel ruimte om standaard uit te gaan van deze 2.400 euro. Immers, de totale loonsom van de buitenlandse inhoudingsplichtige is onbekend en artikel 3.84, lid 2 Wet IB 2001 vergt geen formele aanwijzing. Die vloeit voort uit het wetsartikel zelf: '(...) behoren niet tot het loon de in het loon van de belastingplichtige opgenomen vergoedingen en verstrekkingen overeenkomstig (...)'. Of wordt er alleen gekeken naar het loon van deze werknemer? De rekentool geeft geen motivering op de toepassing van de 3 procent.

TOT BESLUIT

De vooraf ingevulde aangifte inkomstenbelasting maakt het voor veel mensen eenvoudiger om de aangifte in te dienen. De aanleveraars (zoals inhoudingsplichtigen en financiële instellingen) en ook de Belastingdienst leveren daarvoor een grote inspanning.

Belastingplichtigen moeten erop kunnen vertrouwen dat de vooraf ingevulde gegevens betrouwbaar zijn. Het ontslaat hen echter niet van het controleren van deze gegevens. Er is bovendien nog genoeg informatie die de belastingplichtige zelf moet invullen. Voor het door mij benoemde loon uit een dienstbetrekking buiten Nederland is dat niet eenvoudig. Feitelijk moet iedere vergoeding en verstrekking getoetst worden aan de Nederlandse regels.